

Ді-Пі (від англ. displaced persons — переміщені особи) — особи, насильно вивезені під час Другої світової війни Німеччиною та її союзниками з окупованих ними територій. На час закінчення 2-ї світової війни в Європі налічувалось бл. 40 млн переміщених осіб (з них на тер. Німеччини — бл. 11 млн). 1945 союзники уклали низку угод про їх репатріацію (повернення на батьківщину): 11 лютого — між СРСР, США та Великою Британією, 13 березня — між СРСР і Бельгією, 29 червня — між СРСР і Францією. 1946 ГА ООН ухвалила рішення про повернення біженців і Ді-Пі на батьківщину. Водночас було підкреслено, що осіб, які мають вагомі причини не повертатись до країни походження, зокрема політ., не примушуватимуть до цього. 1947 створ. Міжнар. організацію у справах біженців (МОБ), що мала розв'язувати питання повернення Ді-Пі на батьківщину, а також проблеми цих осіб як жертв війни. У статуті організації до категорії біженців віднесено жертв нацист., фашист. та ін. режимів, що боролися проти об'єднаних націй; іспан. республіканців; осіб, які вважалися біженцями до поч. 2-ї світової війни з причин расового, реліг., нац. характеру або через політ. переконання; осіб євр. походження; іноземців чи осіб без громадянства, які мешкали у Німеччині та Австрії і стали жертвами переслідувань; безпритул. дітей, які втратили батьків під час війни та перебували за межами країн свого походження. Гол. завданням МОБ з часу створення була репатріація, однак поступово, зі зміною політ.

клімату в Європі та наростанням протистояння, пріоритет. напрямком стало переселення (у повоєн. період до США, Австралії, Канади, Ізраїлю, Латин. Америки переселено понад 1 млн осіб, тоді як репатріювалися за допомогою МОБ лише 73 тис.). Це викликало негативну реакцію країн, що вважали репатріацію єдиним засобом розв'язання проблеми біженців та переміщених осіб, а переселення розцінювали як канал отримання державами Заходу додатк. робочої сили або переховування злочинців. Зх. країни підтримували тактику переселень здебільшого через політ. міркування, а також тому, що десятки тисяч репатріантів на Сх. перших повоєн. місяців зазнали на батьківщині жорстоких переслідувань. СРСР і країни-сателіти висловлювали незадоволення цим, вважаючи, що Захід прагне використати частину Ді-Пі у боротьбі проти комуніст. режиму. У грудні 1949 ООН ухвалила резолюцію про створення Упр. верхов. комісара ООН у справах біженців, яке розпочало роботу в січні 1951.

Рекомендована література

1. Багрянний І. Антон Біда — герой труда: Повість про Ді-Пі: Відповідь людоловам. Б. м., 1956;
2. Самчук У. Планета Ді-Пі: Нотатки й листи. Вінніпег, 1979.

Ю. І. Шаповал

Бібліографічний опис:

Ді-Пі / Ю. І. Шаповал // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2007. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-26480>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).